

Vinogradniška znamenitost. V nedeljo 5. septembra je bila v Rošpohu pri gostilni »Na griču« pri Osetu slavnostna otvoritev novega največjega klopotea. Od tega klopotea tehta samo ogrodje nad 200 kg. Ima 32 kladiv, veternice merijo 6 metrov, rep pa je dolg 7 metrov. Ogrodje je pritrjeno na 8 metrov visokem in 40 cm debelim stebri. Po mnenju strokovnjakov je klopotec »Na griču« v Rošpohu največji klopotec, ki je kdaj oznanjal jesen v naših goricah. Priporočamo, da si tega veličana vsak ljubitelj te slovenske posebnosti čimprej ogleda in posluša.

Po Slovenskih goricah hodijo neki gospodje in se pri naših zavarovalnicah izdajajo za zastopnike »Vzajemne zavarovalnice«. Brez dovoljenja in pooblastila kasirajo zavarovalnico za naš zavod ter pod pretvezo, da delujejo za našo zavarovalnico, sklepajo z našimi zavarovalci za neko tujo družbo zavarovanja. Ker je že cela vrsta posestnikov na ta način hudo oškodovanih, prijazno opozarjam vse naše ljudi, da, če pride tak človek k hiši, naj vsak od njega zahteva legitimacijo in si zapiše njegovo ime in naslov. Pri zadetih, pri katerih so dotični neopravičeno kasirali zavarovalnico, ali od njih dobili podpise, pa prosim, da takoj javijo meni ali bližnji orožniški postaji dotične osebe, da se na ta način prepreči nadaljnje oškodovanje našega ljudstva. — Franjo Žebot, glavni zastopnik »Vzajemne zavarovalnice«, Maribor, Loška ulica 10.

Drava naplavila truplo neznanca. Pri Središču je naplavila Drava truplo kakih 35 let starega neznanca, ki je moralo biti 14 dni v vodi. Neznanca so pokopali na središčem pokopališču, ne da bi bili mogli ugotoviti, kdo in odkod da je.

Več mesecev v vodi. V Gorenjem Logu pri Litiji so potegnili iz struge Save šest do osem let staro utopljeno neznano deklico, koje truplo je bilo več mesecev v vodi.

Zadružna šola v Ljubljani na Dvorazredni trgovski šoli se bo tudi letošnje zimo vršila. Začne se 11. oktobra in konča z veliko nočjo. Namerjena je kmetskim fantom, ki so dopolnili 18 let.

SLOVENSKI DIJAKI!

Kupujte šolske potrebščine v narodni trgovini — Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!

in ki imajo namen ostati na kmetiji. Radi pogojev in vpisovanja se naj oglese tisti, ki bi radi bili sprejeti, na Zadružno zvezo v Ljubljani.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se sprejme še nekaj učencev v letno in v zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po pet mesecev in se to zimo, ki pride, vrši prvi tečaj, drugo zimo pa drugi tečaj. Pouk se prične v začetku novembra. Celotna oskrbnina znaša do nadaljnjega mesečno 300 din. Vendar pa dovoljuje kr. banska uprava potrebnim znižanje po njih premoženjskih in družinskih razmerah, tako da se giblje oskrbnina med 25 do 300 din mesečno, kar se plačuje mesečno naprej. Prosilci za omenjeno znižanje morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

V zavodu šolskih sester v Mariboru se vrši vpisovanje za gospodinjstvo šolo in šivalne tečaje 15. septembra od 8 do 12. Vpisovanje v kuharske tečaje je v nedeljo 19. septembra od 8 do 12.

Sejmarji! Vzemite s seboj tudi Slomškove svetinje, ki jih ljudje tako želijo imeti! Lahko jih boste odprodali. Svetinje se dobijo v Cirilovi Maribor-Ptju.

Obžalovanja vredni slučaji.

Roparski umor ob severni meji. Tolovaji so se lotili v zadnjem času podeželskih pismonoš, od katerih je v primeroma kratkem času poslala roparska roka v smrt kar tri. V št. Ilju je bil napaden, ubit in izropan stari poštni sel Žunko. V gozdčiču pri Devici Mariji v Polju pri Ljubljani je pobil neznanec enooklega železniškega slugo Ostreža, ki je nesel na pošto aktovko z 51.000 din. Te dni je pri belem dnevu ob pol enajstih predpoldne neznanec ustrelil pri Sv. Antonu na Kozjaku v Avstriji tik ob meji pismonošo Alojzija Kabera, ki je nesel 2000 šilingov k Sv. Antonu na Radl za izplačilo pokojnin. Ustreljenega pismonošo je našla neka deklica, ki je pasla v bližini krave in je obvestila o najdbi domače. Roparskega morilca iščejo naši in avstrijski orožniki.

Dolgo iskan vlomilec prijet. V Mežici so aretirali 27 letnega in že večkrat predkaznovanega Andreja Delopsta, ki je zagrešil v zadnjem času celo vrsto vlomov po Mislinski dolini in v Mežici.

Žena in mati podlegla roparskemu napadu — ugotovitev osebnosti tolovaja. V zadnji številki smo poročali o roparskem napadu v Apačah na Dravskem polju. V noči se je splazil tolovaj skozi streho v hišo dninarja Sakelšeka v prepričanju, da bo naletel na posestnika Beraniča, o katerem je vedel, da ima 40.000 din gotovine. Roparja je v noči v veži presenetila 26 letna Sakelškova žena Marjeta, ki je vstala in šla po vodo. Ropar je s tremi krogli smrtnevarno obstrelil Sakelškovo in njenega moža. Ranjena so prepeljali v bolnišnico v Ptuj, kjer je Marjeta umrla radi treh smrtonosnih ran. Drugo jutro po napadu so našli v obcestnem jarku pri Hajdini neznanega moškega, ki se je sam ustrelil. Koj je padel sum nanj, da je on izvršil v Apačah tolovajski nočni napad, ki mu ni prinesel zaželenega uspeha, ker se je bil denarni Beranič preselil drugam in je postal žrtev tolovajstva ubogi dninar z družino. Orožniki so dognali, da je ropar Franc Potočnik. Imenovani je znan zločinec s Ptujске gore, kjer se je rodil leta 1915. Pobegnil je pred tremi meseci iz mariborske kaznilnice in se je klatil ter ogrožal prebivalstvo po Dravskem polju. Pri samomorilcu so našli hranilno knjižico z vlogo 3670 din. Knjižico je sunil 45 letnemu invalidu in beraču Ivanu Žafranu iz Slivnice pri Celju. Žafran je prišel za 15. avgust na Ptujsko goro, da bi tamkaj prosjačil. Prenočeval je na škodnju posestnika Korošca. V noči v spanju je izmaknil Potočnik Žafranu gotovino in hranilno knjižico.

Vlom pri posestniku. V Sobotincih pri Ptujju je bilo te dni vlomljeno v hišo posestnika Alojzija Meško. Vlomilci so povzročili 4500 din škode.

Krvav pretep. V neki krčmi v Slov. Bistrici so se stepli pijani fantje. V pretepu je dobil 30 letni posestnikov sin Mihael

Grofov jagar.

Povest iz domačih hribov.

35

Jagar je še isto noč, ko je ukradena reči vrnil, šel čez hribe v Gradec, da bi svojemu gospodarju, grofu Kristalniku, odnesel nekaj lepih koz, ki jih je odrli onim gamsom, ki so jih plazovi zažušili. Dva dni je ostal tu, potem je mahnil v Celovec, ker je upal, da bo tu našel patra Valerijana. Žalosten je bil, ko so mu povedali, da je pater nekje na Kranjskem in da ga pred štirinajstimi dnevi ne bo domov. Tako se je moral vrniti, ne da bi bil kaj opravil.

Dan potem, ko so mežnarjeve prignali v Kaplo, se je vračal v svojo planino. Tam, kjer pride pot s Slemenca in se križa s stezo proti Hudim pečem, je iznenada srečal Gašparja, ki je prihajal s planine. Ko je možicel zagledal jagra, je hripavo zahretil:

»Hvala boji Bogu! Tako sem te že na vseh krajih iskal!«

»Mene si iskal? Zakaj pa?« je vprašal Anza.

»Anza, pomagati moraš, drugače pojde vse narobe. Saj vendar veš, kaj strašnega se je zgodilo!«

»Ničesar ne vem. Kaj se je takega zgodilo?«

»Mojega svaka mežnarja, mežnarico in Veroniko je dal sodnik zapreti, češ, da so oni lansko leto okradli šmarsko cerkev.«

»Hudirja, ali je to mogoče?« je zavpil jagar in kri mu je udarila v glavo.

Gašpar mu je v eni sapi povedal, kaj se je zadnje dni zgodilo. Ves razburjen ga je jagar poslušal. Kreпки, pogumni mož, ki se še nikoli kedaj ni česa bal, se je tresel kakor šiba na vodi. Ali to ni bil strah, temveč jeza, ki jo je komaj krotil. Vprašal je še to in ono, potem je dolgo molčal, kakor da je z mislimi Bog ve kje.

»Anza, pomagati moraš; ti moreš, ti edini moreš,« ga je rotil možic. »Jutri je dan, sodnik je porotnike že povabil. Za pričo moraš — midva sva vendar prava razbojnika srečala in sva imela dokaz v rokah, ki ga noben sodnik ne more zavreči. Pаметen mož si, besedo imaš, grof te ima rad in grof je nad sodnikom, saj je njegovo sodišče, grof bo na tvoji strani... In če moje stare oči prav vidijo, ti za Veroniko tudi ni kar tako.«

»Molči!« je zagrmel jagar.

Čas je bil blede, čas zopet ves rdeč, pogled pa mu je bil mrk in temen. Kar je dejal zamolklo:

»Pojdi zdaj, kamor hočeš: domov ali v Šmarje ali v Kaplo! Zgodi se zmeraj to, kar se zgoditi mora.«

Mahnil je po stezi v planino in se ni zmenil za možička, ki je zijal za njim.

Zdajle se je sodniku Melharju zelo mudilo. Čim so mežnarjeve pripeljali, jih je nadvse strogo jel

Ptice na severnem tečaju

Kakor poročajo iz Moskve, je sovjetska ekspedicija na severnem tečaju opazila živa bitja v teh krajih. Tako so iz taborišča že večkrat opazovali črno-bele ptice, ki imajo svoja bivališča v bližini tečaja.

Vsestranska budilka

Neki beneški urar je izdelal budilko, ki nima para na svetu. Njen aparat, s katerim budi, je namreč tak, da lahko zaspanca budi vsako jutro drugače. Prvi dan mu zvonil na uho, da se mora zbuditi. Ker bi se drugega dne morda zaradi zvonjenja več ne prebudil, ga budilka budi s tem, da mu zaigra na uho kako lepo melodijo. Tretji dan ga zbu-

Pristovnik iz Sp. Nove vasi zabodljalj v prsa ter trebul ter so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico. Kot napadalec pride v poštev neki delavec iz Maribora, katerega so že zaprli in predali sodišču.

Krvav izid prepira in pretepa med bratoma. V Razgorju pri Škofji vasi v celjski okolici sta se sprla brata Anton in Rudolf Banovšek. Iz prepira se je izcimil dejanski spoprijem, v katerem je zabodel Anton Rudolfa v desno stran prs. Zabodenega so oddali s hudo poškodbo v celjsko bolnišnico.

Obupal nad življenjem. Za Savo pri Jezici v ljubljanski okolici so našli obešenega Jožefa Senčur, pilarskega pomočnika iz Ljubljane.

Lastnemu možu odsekala glavo. V Gorenjem Lakencu pri Mokronogu se je zgodil vse obsodbe vreden zločin, katerega je zagrešila žena nad možem ter očetom petih nepreskrbljenih otrok. Delavec St. Meserko in njegova žena Frančiška sta popivala v vinotoču. Po povratu na dom je žena pijanega moža zvezala in mu je odsekala glavo. Drugi dan po groznem krvavem dejanju je javila orožnikom, da je njen mož nedaleč proč od doma ubit. Orožniki so koj njo prijeli in je po kratkem oklevanju priznala strašno dejanje.

Žrtev roparskega napada. Zadnjič smo poročali o roparskem napadu, ki je bil pribelem dnevu izvršen v gozdiču med Zalogo in Devico Marijo v Polju pri Ljubljani. Enooki železniški sluga Ostrež Jožef je bil od blagajnika postaje Zalog poslan z 51.000 din na pošto k Devici Mariji v Polju. Med potjo v gozdu je napadel Ostreža še neodkrit tolovaj, ga pobil od zadaj do nezvesti in je zginil z njegovo aktovko, v kateri je bila omenjena vsota. 54letni Ostrež se je še sam zavlekel v Zalog, kjer je padel ponovno v nezvest in so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Skraja so imeli zdravniki upanje, da ga bodo ohranili pri življenju, a je kljub skrbni negi podlegel poškodbi dne 31. avgusta. Zaloškega roparskega napa-

dalca, po katerem oblast vestno pozveduje, še nimajo.

Izpred sodišča.

Na eno leto obsojen tat koles. 21letni Ivan Verk iz Draškovega sela je bil z osmimi osumljenci obdolžen tatvine desetih okles. Kolesa je kradel v Šmarju pri Jelšah, Celju, Mariboru in v Poljčanah. Ukradena kolesa je predeloval in jih je prodajal. Mariborsko sodišče je obsodilo tata na eno leto strogega zapora, njegovi tovariši so bili deloma oproščeni.

Slovenska Krajina.

Madžarsko letalo pristalo v noči v Noršincih. Iz dnevnih časopisov smo zvedeli v Soboto, da je veliko tromotorno letalo vzbudilo 2. septembra kmalu po eni uri čez polnoč pol Maribora, ker je krožilo v času najboljše spanja s silnim ropotom treh motorjev čisto nizko nad mestom. Oni Mariborčani, ki so vsled ropota vstali in so si skozi okna ogledovali nenaadni nočni obisk, so videli, da je bilo veliko letalo zeleno ter rdeče razsvetljeno. Letalo je parkrat krožilo nad glavnim kolodvorom ter nad delavnicami državne železnice na koroškem kolodvoru. Oni, ki so se vračali iz kavarn proti domu, so opazili, da je aeroplan obkrožil državni in železniški most. Ko je letalo krožilo nekaj minut nad Mariborom, je zginilo v vzhodni smeri. Skrivnost tuje letala se je razvijala v Slovenski Krajini, in sicer v Noršincih, kjer je moralo letalo pristati ob pol dveh po polnoči. Pred pristankom je letalo nekaj časa krožilo nad zemljo, ker je iskalo bolj ugodna tla za pristanek in je tudi pristalo nepoškodovano, le kolesa so se zakopala pol metra globoko v mehka tla. Iz letala je stopilo šest ljudi, ki niso znali, kje da so. Ljudje so jim povedali, da so na jugoslovanskih tleh. Dne 2. septembra zjutraj se je podala iz Sobote na kraj pristanka komisija z glavarjem in je videla, da gre za trimotorni bombnik, ki je bil izgotovljen v Italiji in ga je tamkaj kupila Madžarska. Potniki, med katerimi sta bila dva madžarska častnika, so izjavili, da pripada le-

KRAJEVNI ŠOLSKI ODBORI!

Imate pravico, da tudi v bodoče kupujete v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in Ptuj, kjer ste itak dobivali blago po najugodnejših cenah!

talo civilni pilotski šol v Sombateliju na Madžarskem. Letalo je odletelo 1. septembra popoldne iz Sombatelija v Budimpešto z namenom, da bi se vrnilo v noči na letališče. Med vožnjo se je v aeroplanu pokvarila radio-naprava in radi tega je zgubilo letalo stik z letališčem in je nehote zašlo na jugoslovansko ozemlje. Šele v Mariboru so spoznali letalci, kje da so in se obrnili proti Madžarski. Dobrih 20 km od meje jim je zmanjkalo bencina in so morali pristati na omenjenem kraju. Naša komisija je odredila, da so orožniki zastražili letalo, potnike pa so obdržali na občinskem uradu v Martijancih, kjer so počakali na odločbo posebne komisije iz Zagreba.

Sobota. V središču naše Krajine smo začeli organizirati naše fante in može v »fantovskem odseku«. Preveč malodušnosti in lenobe je bilo med nami. Toliko ljudi je hodilo po Soboti brez prave organizacije in dela. Sedaj smo si dali dela in poštvovalnosti. Skupaj smo vsi, ki hočemo sebi in drugim dobro in pomoč. Močan je naš odsek in goreč. Vsako sredo imamo fantovske večere in dvakrat na teden telovadbo. Čez leto in dan bomo pokazali, da je tudi Sobota krščanska in da tudi iz Sobote prihaja pravi duh prosvetnega dela. Pridružite se nam vsi, ki želite izobrazbe, telovadbe in prijetnega oddiha po vsakdanjem delu!

Krog. V nedeljo 12. septembra bomo imeli pri nas prav lepo slovesnost. Posrečilo se nam je postaviti lepo in moderno šolo. Veliko truda in poštvovalnosti je zahtevalo to delo, pa smo vse premagali in se vselej obraza oziramo na lepo enonadstropno šolo, ki stoji na sredi naše vasi. Kako veseli so pa še naši otroci, ko stopajo te dni prvič v nove učilnice. Šola ima štiri velike učilnice in stanovanja za pet učnih moči. V nedeljo bo slovesna blagoslovitev. Ob 10 h sveta maša na šolskem dvorišču in blagoslovitev. Vabimo vse prijatelje naše mladine, da pridejo k blagoslovitvi in si ogledajo prvi primer šole v

zasliševati. Čeprav se je držal po svoje hladno in uradno, mu je v očeh tlel škodoželjen ogenj. Zdaj jim je mogel pokazati, ko so ga pri lanski razpravi tako prijemali. Sukal jih je sem in tja kakor prave zločince, ali povedali mu niso nič drugega kakor to, da so nedolžni in da so žrtve hudobnih spletk. Ali sodnik se ni dal prepričati, češ, dokazi so taki, da o krivdi ni mogoče dvomiti, in jih je dal vsakega posebej zapreti. Nato je še isti večer poslal pošto vsem šestim zapriseženim porotnikom, naj pridejo v Kaplo.

Dva dni nato, točno ob osmih zjutraj, se je začela razprava. Za mizo so sedeli sodnik Melhar in šest porotnikov, ki so bili sami stari, častitljivi in resni možje, potem pisar in kot pomočnik pisarja še sodnikov sin Lavrinc. Kakih petnajst prič je bilo povabljenih, med temi oni trije biriči, ki so preiskali mežnarijo, šmarski gospod župnik in več mežnarjevih sosedov. Na mrz je sodnik pustil danes tudi take ljudi v sodno dvorano, ki niso imeli tu kaj iskati. Tako je mogla poleg radovednežev iz Šmarja in Kaple tudi vsa fužinska banda prodajati tu svoja bljajala, pred vsemi seveda špela, ki se je danes hotela svojega maščevanja naučiti in se napasti na ponižanju, ki je čakalo Veroniko. Čisto zadaj v kotu je čepel Gašpar.

Ko so obdolžence pripeljali, je v natlačeni dvorani vse oživel. Ljudje so stegnili vratove, da bi jih videli. Resen in žalosten je bil mežnarjev obraz,

njegova žena je imela vse objokane oči, Veronika pa, ki je bila sicer bleda kakor njena bela obleka, je stopala visoko vzravnana med množico. Ko je videla toliko ljudstva zbranega, je prvi hip zardela, ali le za hip. S ponosnim pogledom se je ozrla in se ni zmenila, ko je poleg nje zasikala špela kakor kača.

Sodnik je z dolgočasnimi glasom prebral obtožnico, ki jo je sam sestavil. Ko je končal, je začel izpraševati. Obdolženci so zatrjevali, da so nedolžni in da so jim sovražni ljudje podtaknili ukradene dragocenosti.

»Kdo so ti sovražni ljudje? Ali sumite koga?« je vprašal sodnik. »Imenujte jih!«

Tedaj je stopila Veronika dva koraka naprej in rekla glasno:

»Naši sovražniki so tu v dvorani; poznam jih. Žal pa jim ne morem dokazati; drugače bi jih imenovala.«

Uprla je oči v sodnikovega Lavrinca, ki je pri tem hudo zardel.

»Če nimate dokazov, rajši ne govorite! S takim namigavanjem si ne pomagajte nič,« jo je pogrjal sodnik.

Izmed prič so nekatere tako pričevale, da je bilo obdolženim na škodo. Večina njih pa — posebno sosedje in župnik — so se krepko potegnili za nje. Župnik je dejal, da ni mogoče, da bi bili taki dobri, pošteni in pobožni ljudje kaj takega zagrešili. Pa

di močan strel, naslednji dan hupanje avtomobila, potem ropotanje letala, divji lajež psa itd., vsakovrstni šumi, ki morejo človeka zbuditi. Tako se godi devet čni, nakar začne zopet zvoniti.

Novo otoke

v bližini Franc Jožefovega otočja v Polarnem morju je odkril ruski letalec Mazuruk, ko je letel na Rudolfovo otočje. Čim bo nastopilo prvo lepo vreme, bo letalec ponovno poletel tjakaj in skušal točno določiti zemljepisno lego novih otokov.

Združene države bodo prodajale helij

Odsek za vojaške zadeve je odobril prodajo

našem okraju, ki odgovarja današnji vzgoji in zdravstvenim predpisom. Poleg vseh drugih želja bomo ta dan prosili, da bi tudi mi sinovi in hčere Slovenske Krajinke dobili čimprej poštena in prostorna šolska poslopja.

Vrata ubila trgovčevega otroka. Težka vrata so padla v Cankovi na trgovčovo ženo Ljudmilo Šadi, ki je držala v rokah štiri mesece starega otroka. Udarci je ubil otročička, mater pa hudo poškodoval.

V prostovoljno smrt. V Dolnji Lendavi so našli obešenega 65 letnega posestnika Franca Genc. Zapustil je pismo, v katerem je navedel, da ga je v tako visoki starosti nagnala v prostovoljno smrt nesrečna ljubezen!

Boj sovjetskih vernikov z brezbožjem.

II.

Dobro poučeni ruski list »Meč« v Varšavi z dne 25. julija prinaša ta-le članek:

Poiskati sredstva in postaviti oddelke (kadre), da se poživijo delavnost zveze brezbožnikov, je zdaj izročeno profesionalnim zvezam. List »Trud« opisuje v številki 137 težkoče, katere bodo ovirale profesionalne zveze na tem polju.

Sestanki duhovnikov

Po sprejetju nove ustave so se začeli sestanki delegatov postavno delujočih verskih organizacij, da se posvetujejo o novi taktiki. Poleg malih, krajevnih sestankov se sklicujejo tudi velika zborovanja n. pr. v Vitčugi blizu Kostrome se je zbralo mnogo delegatov raznih vernikov iz treh okrajev: Ivanovskega, Jaroslavskega in Tverskega.

Nova taktika

Nova taktika se vpeljava v življenje. Ne samo duhovniki, marveč tudi škofje razširjajo v pridigah to misel, da je sovjetska oblast — naša oblast in v njene zastope se morajo izvoliti dostojni ljudje. Obenem z volitvami v odbore, katere je organizirala stranka, komsomolci in profesionalne

zveze, prirejajo verske organizacije volitve v cerkvene sovjete. Ena izmed duhovniških resolucij, ki je »Trudu« znana, se glasi tako-le: V zvezi s predstoječimi volitvami v selske sovjete sedanje vodstvo ne more iti mimo te zelo važne politične borbe. Verske organizacije bodo rano postavile svoje kandidate.

Verni komunisti in profesionalni zvezarji

Položaj se olajšuje s tem, ker verni ljudje niso samo v profesionalnih zvezah (kjer je vernikov prav mnogo), marveč tudi v vrstah stranke. Tako so nedavno zasledili in zdaj aretirali neko komunistko Vinogradovo. Kot član stranke je stala blizu krajevnemu odboru in je opravljala dolžnost profesionalnega organizatorja. O vseh rečeh, ki so se obravnavale v odboru stranke, je takoj poročala cerkvenemu sovjetu. V Ivano-Voznesensku je nek škof o vseh podvzetjih stranke redno prejemal poročila od nekega Savinkova, katerega so imeli za boljševeka, a je bil ta čas že tajni duhovnik. »Trudu« so znani tudi obratni primeri. Navodila in želje duhovnikov se naznanjajo delavcem v tovarnah po profesionalnem organizatorju.

Kulturno delo

Verniki imajo željo pomagati ljudstvu v kulturnem oziru. Na daleč okrog je postala znana neka pravoslavna ženska Sedanova. Večkrat jo vidimo v odboru stranke, pri ravnatelju tovarne. Sedanova silno skrbi za delavce, katerim se godi kaka krivica ali trpijo revščino. Ona je nesebična prosilka za vse potrebne in nesrečne. Njena delavnost je poštena in postavna.

Znamenite so tudi tri stare ženske, katere so ustanovile neke vrste posojilnico. Če kak delavec mora vzeti na posodo pet do deset rubljev, gre k ženic. Ženske natančno poznajo življenjske potrebe vsakega delavca. Če je kdo res potreben, mu dajo denarja. Večkrat pa niti ne čakajo na prošnjo, same pridejo k potrebnemu in mu nudijo pomoč.

plina helij tujim državam. Plin helij rabijo za napolnjenje velikih zrakoplovov in balonov. Plin helij ima to lastnost, da je negorljiv in zato ni nevaren. Te vrste plina ima ostali svet prav malo količino. Domalega ves monopol nad tem plinom imajo Združene države ameriške. Plin helij so Združene države ustavile v prodaji že pred več leti iz razloga, misleč, da Nemčija gradi Zeppeline za vojne namene. Zadržna nesreča v Lakehurstu pri Njujorku, ko je bil uničen nemški Zeppelin »Hindenburg« in je zgubilo 36 ljudi življenje, je omehčala ameriška srca v tem oziru, da se je začela agitacija za ponovno prodajo tega plina. Nemci so dozda polnili svoje Zeppeline s

tudi vse okoliščine, kako in kdaj so ukradene dragocenosti prišle na dan, pričajo proti temu, da bi bili obdolženci krivi.

Sodnika niti duhovnikove besede niso ganile. Hladno je stegnil roko in pokazal na dragocenosti, ki so bile razložene po mizi:

»Tole so dokazi in nihče ne more tajiti, da jih nismo v meznariji našli. Proti temu zaležejo lepe besede presneto malo.«

Tedaj je zopet stopila Veronika bliže in rekla odkritosrčno:

»Če koga od nas, tedaj morete osumiti edino mene, ne pa mojega ujca in ujne. Če hoče biti gospod sodnik pravičen, bo nju izpustil in le mene držal. Sicer pa vztrajam tudi jaz pri tem, da sem nedolžna.«

»Vi nimate tu nič predlagati ne kaj svetovati,« jo je zavrnil sodnik.

V tem trenutku so se odprle duri in v dvorano je planil — grofov jagar. Bil je nedelno oblečen, z roke pa mu je visela usnjata torba. S komolci se je preril tik pred sodnika in je z očmi ožgal ljudi okoli sebe. Ko je zagledal Špelo, je zaškrilpal z zobmi.

Vtem pa ga je že sodnik prijel s hladno, strogo besedo:

»Kaj si predrznete, da motite razpravo! Vas nisem vabil. Izgubite se mi!«

»Dosti jih je tu, ki tudi niso povabljeni,« je odgovoril jagar z močnim glasom. »Jaz pa ne bom

le ostal, ampak bom imel danes prvo besedo.«

»Vi sploh ne dobite besede. Tu jo imajo le tisti, ki jih kaj vprašam.«

Že ko je jagar stopil v dvorano, je Špela vsa prebledela. Zdal se je hotela potuhniti in izgubiti. Toda že je skočil jagar, jo trdo prijel za roko in prignal pred mizo:

»Krivci ostanejo tu!« je zavpil. »Nikamor ne uideš.«

»Gospod sodnik! Gospod sodnik!« je vreščala Špela.

Nastala je zmešnjava. Ljudje so vpili sem in tja. Celo sodnik, ki je doslej sedel kakor naslikan, se je zganil; obraz mu je zardel, nosnici sta se mu napihnila, tolste ustnice so mu vztrepetale. Košato se je dvignil in zagrmel nad jagrom:

»Tako se mi izgubite! Moji biriči vas bodo vklebili.«

»Mene nihče ne vklene, če sam nočem,« je jagar še huje odvrnil. »Če mi ne date besede, vas zatožim grofu Kristalniku, ki je vaš in moj gospod. Kajti velike reči imam povedati.«

Take grožnje se je sodnik ustrašil. Mirno se je zopet usedel in velel zamolklo:

»Govorite torej!«

Trenutek je jagar še preudarjal, potem pa je dejal s kreplim, skoraj slovesnim glasom:

»Tale Logarjeva Veronika je nedolžna. Kriva je Špela Tilnova iz Fužine.«

Bodoče matere

morajo skrbeti, da se izognejo vsaki lenivosti prebavi, posebno zapeki, z uporabo naravne

FRANZ-JOSEFOVE

grenčice.

FRANZ-JOSEFOVA

voda se lahko pije in deluje v kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Ogl. reg. S br. 15485/35.

Vpliv na mladino

V zadnjem času duhovniki vidno obračajo prav posebno skrb na moško mladino. Ozirajo se na potrebe in življenje otrok. Posebno zanimajo mladino zgodbe, ki jih pripovedujejo duhovniki o Kristusovem življenju. Delavski otroci se za to zelo zanimajo. In ko so bili poučeni o življenju Jezusovem, potem začno hoditi v cerkev in opravljajo verske vaje.

Tako poroča gori imenovani list pod znamko P. N. Kakor je razvidno iz teh dveh člankov, se verniki v Rusiji vedno bolj živahno gibljejo.

A. K.

Tabor v št. Ilju v Slovenskih goricah

V nedeljo 12. septembra se vrši v št. Ilju v Slovenskih goricah obmejni slovenski tabor, na katerega so vabljeni Slovenci in Slovenke iz vsega obmejnega ozemlja.

Spored tabora: Ob 7.30 sprejem gostov na kolodvoru in odhod z godbo na čelu v vas. Ob 9.30 sv. maša in pridiga na prostem. Po službi božji javno zborovanje; govorijo: minister dr. Miha Krek, profesor dr. Franc Sušnik, podžupan mariborski Franjo Zebot. — Popoldne večernice. Po večernicah javna telovadba fantovskih krožkov. Tabor se vrši ob vsakem vremenu.

Vlaki vozijo iz Maribora: ob 7, ob 10 in ob 13. — Za prehrano bo preskrbljeno.

Vabimo prebivalstvo Slovenskih gor in Kozjaka ter Mariborčane in okoličane, da se v velikem številu udeležijo tega pomembnega tabora!

Mariborčani in okoličani se prosijo, da javijo mariborskemu pripravljalnemu odboru udeležbo, da moremo železniški upravi javiti radi ojačitve vlakov.

Ker je šentiljski tabor letošnja prva večja prireditev v teh krajih, prosimo obilne udeležbe.

Pripravljalni odbor.

Sv. Jurij ob Taboru. V nedeljo 12. septembra bo v Sv. Juriju ob Taboru velik prosvetni tabor. Ob 8.30 zbirališče v Ojstriški vasi in sprejem gostov, g. bana dr. Natlačena in drugih odličnikov. Ob 10 slovesna sv. maša na prostem z ljudskimi petjem. Po sv. maši zborovanje pred cerkvijo. Govorila bosta g. prof. Bitenc Mirko iz Celja in g. Turnšek Pongrac. Ob 13.30 v farni cerkvi slovesne veečnice, ob 14.30 športno-gimnastičen nastop fantov in deklet.

Bočna pri Gornjem gradu. Trdnjave padajo! Še pred nedavnim bi bilo kar predrzno misliti, da bi mogla v Bočni živeti organizacija, ki ne bi bila liberalno in jugoslavenarsko pobarvana. Toda nedelja 29. avgusta nas je drugače prepričala. Mogočno katoliško slovensko gibanje, ki je po letih preganjanja še dvakrat silneje zaživelo, je našlo odmeva tudi v Bočni. Fantje, ki znamenje časa razumejo, so ustanovili krožek ter začeli s tihim, a vztrajnim delom. Osemdesetletni g. župnik jim je dal za sestanke župnišče na razpolago, ker je spoznal vso važnost fantovskega dela. Da svoj delovni program tudi javno izpovedo, so priredili omenjeno nedeljo Jegličovo komemoracijo, združeno s telovadnim nastopom. Bil je to njihov nadvse časten krst. Na vrtu prijazne Zmajčeve gostilne se je zbralo kar lepo število slovensko zavednih Bočanov, med njimi najuglednejše domače osebnosti, ki so s tem dali priznanje fantovskemu hotenju. Deklamaciji mladca in z globoko doživeto besedo osmošolca Presečnika podani recitaciji je sledil načelen govor vaditelja, ki je z vso jasnostjo poudaril ves smisel borbe: slovenstvo in katolištvo. Govor o Jegliču pa je dokazal, da je bilo prav to dvoje osišč vsega njegovega žrtvovanja. Pri telovadnem nastopu so izvajali proste vaje člani in mladi domačega odseka ter

soslednjih: iz Mozirja, Šmarina, Ljubnega in Nove Štite. Moralno in gmotno je prireditev uspela v največje zadovoljstvo prirediteljev, posebno še, ker je bila nameravana za najožji okvir. V priznanje pa je treba omeniti, da od sicer nenaklonjene strani ni nihče skušal prireditve kakorkoli ovirati, razen nekaj telesno, zlasti pa še duševno nedozorelih fantalinov, ki vidijo smisel in višek nacionalno »edinstvojuščega« dela v lomljenju nedolžnih mlajev, o perečih vprašanjih pa, ki naše narodno življenje more, se jim niti ne sanja. Za take mušice se slon ne briga.

Sv. Mohor pri Rogaški Slatini. Tabor fantov in mož za rogaško dekanijo se bo vršil na Rodnah 12. septembra. Fantje in možje, na plan, da pokažemo naš verski nastop! Vabijeni ste iz vse dekanije v obilnem številu!

Vuzenica. Naš kmet gleda z obupom na svoja polja, ki mu letos daleč ne bodo dala toliko, da bi preživel svojo družino. Tudi delavec bo letošnjo zimo trpel pomanjkanje kljub 16 urnemu delavniku. Kaj pa naša mladina? Spl. Prebudil se le, če kje v bližini v kaki krčmi zahrešči harmonika. Če mlajšega človeka nagovarjaš v kako res dobro organizacijo, te bo najprej vprašal, ali bo kdo tam dal za pijačo in če bo ples. Fantje iz Vuzenice! Malo nas je, a ne držimo tudi za bodočnost rok križem! Strmimo se v vrsto katoliškega fantovskega odseka in pokažimo, da smo sinovi krščanskih staršev in ne komunisti, kakor nas nazivajo starejši ljudje! Na prosvetno delo, da ne bo naša sicer dobra župnija, kar se tiče dobrega društvenega delovanja, tako daleč za drugimi!

PROSVETNA DRUŠTVA — POZOR!

Dne 29. junija smo predstavljali dve igri: »Jeza nad petelnom in kes«, spisal Viljem Pallier, in »Čarodejna brivnica«, spisal Vodopivec.

Dne 13. avgusta pa dobimo od nekega »Udruženja« to-le pismo: »Prosimo vas, da nam nakažete za vpriporitev igre Viljem Polli avtorsko tantijemo v znesku 100 din in za naš današnji dopis 1.50 din, skupno 101.50 din. Dragotin Vodopivec, katerega igro Čarobna palica (?) ste tudi vpriporili, ni pri nas udružen.«

Torej je V. Polli bil udružen??

Na to smo prosili »Udruženje«, da nam tantijemo zniža, a »Udruženje« je odgovorilo, da tega ne more storiti.

Zdaj smo pa »Udruženju« odgovorili, da je igra »Jeza nad petelnom in kes« izšla v zbirki ljudskih iger, II. snopič, leta 1901 in da je pisec igre Viljem Pallier umrl 17. marca 1895. Prašali smo tudi, kateri naslednik pisca Pallierja je k »Udruženju« pristopil, kdaj, kje in kako. A odgovora nismo prejeli.

Zakaj je »Udruženje« od nas zahtevalo tantijemo, ker dotični pisec ni bil udružen? Mnenja smo, da zato, ker so mislili: Klerikar'ec (Katoliško prosvetno društvo) je boječ, vse verjame in bo zahtevano plačal. Toda »Udruženje« se je hudo opeklo. Skazalo se je, da je nevedno, a tudi skrajno predrzno, ker je zahtevalo tantijemo od pisca, ki ni le udružen, marveč je že umrl leta 1895 in se ni pisal »Polli«, marveč Pallier.

Torej društva, pozor! Preden igrate, pozvedite, koliko se zahteva za tantijemo.

Odprta noč in dan so groba vrata.

Prihova. Umrla je na Prihovi prevžitkarica Černec Ana, p. d. Gavžnarca, stara 69 let. Bila je dobra, pobožna žena. Njen mož je potožil: Vse sem bil: otrok, fant, mož, gospodar, prevžitkar in sedaj sem še vdovec. To bo moj konec! — Blaga žena naj počiva v miru!

Studenice. Žalostno so zapeli zvonovi v ponedeljek 30. avgusta in nam naznanili tužno vest, da se je poslovila od nas in svoje družine vzorna mati. Uršula Vidmar je bila zvesta svojemu možu skozi 44 let. Svoje otroke je vzgajala v verskem strahu ter sama rada pristopala k mizi

»Mrha vražja!« je zahretila Špela. »Gospod sodnik! Ta mežnarjeva je njegova ljubica; njo bi rad opral, mene pa umazal.«

Veronika je od sramu vsa zardela. Z vseh strani so zijali vanjo.

»Dokažite!« je opomnil sodnik jagra.

Ta je segel v torbo, potegnil iz nje Špelino ruto in jo razgrnil, da se je prikazala dragocena ovrtnica šmarske Marije. Ozrl se je naokoli in vprašal:

»Kdo pozna to ruto? Čigava je?«

»Špelina je, Špelina!« se je oglasilo več mladeničev, ki so se nagnili bliže. »Poznamo jo.«

»Ta vrag mi jo je ukradel,« je zavpila Špela.

»Jaz tebi ukradel?« je zarjul jagar. »Zini mi še to in pri tej priči te treščim ob zid ko mačko, da se ti vse kosti razletijo.«

Špela se je potuhnila; po vsem telesu je trepetala.

Naslednji hip pa se je že spet vzravnila in zaskakala:

»Ta je razbojnik in si je s svojo ljubico razdelil plen. Zdaj bi rad s to ruto, ki mi jo je ukradel, name zvalil krivdo.«

Jagar je že dvignil pest, pa jo je spustil in rekel neznanosko mirno:

»Imam priče za to, da ti rufe nihče ni ukradel. In da si plena z nikomer nisem delil, to veš ti najbolje. Ti si ukradla zlatnino, ti si potrgala drage

kamne. Tudi denarja je bilo: devet goldinarjev, sedem krajcarjev manj, je bilo iz cerkve, razen teh pa še štirideset goldinarjev. Vse to si pobrala ti in spravila v svojo malho.«

»Gospod sodnik, laže se, da se kar cedi,« je zavreščala.

»Jaz da se lažem? Počakaj, še več bom povedal! Ti si največ kriva. Ti si si namislila, da bi bilo dobro, šmarsko cerkev okraštati; ti si silila in naganjala; ti si se pred večno lučjo v cerkev splazila in pod stopnice skrila, dokler mežnar ni zaklenil. Pred polnočjo si stranske duri odpahnila, da si skozi te svojega pomagača spustila noter. Taj, če moreš!«

Kakor da jo s kijem tolče po glavi, tako so padale te besede po njej. Vsa omočena je bila in je lezla vase kakor prestrašena kura.

Ko je utihnil, je zopet zajezikala:

»Kdo pa je bil moj pomagač, ha? Pa ga povej, če ga moreš!«

»Da, tudi tega bom povedal. Danes mora vse na dan; nič ne ostane prikrito. Ti si hotela tako, pa naj ti bo!«

Zdaj je spoznala, da je postalo strašno res. Še se je obupno branila, toda nje drzni pogum je že pojemal in plahnel.

»Jaz nimam kaj s to tatvino, še s prstom nisem ganila,« je na moč zavpila.

(Dalje sledi)

hidrogen plinom, ki je mnogo mnogo cenejši nego helij.

Škotska

Pred kočjo škotskega drvarja se ustavi dragocen avto in eleganten, mlad gospod izstopi. Iz kočje pa pride godrnjavi drvar. Mladi gospodič pristopi k njemu in veselo vzklikne: »Oče, kaj me ne poznate? Jaz sem v 1 sin William, ki ste ga pred desetimi leti poslali po tobak v mesto! Takrat sem jaz kar tam ostal, sem lepo napredoval in imam zdaj sijajne dohodke! Tole je moj lastni avto. No, oče, kaj pravite?« Drvar nezaupno ogleduje sina. »Tako,« zamrmra čez nekaj časa, »in kje imaš tisti tobak?«